

**Бакши-Сарач В. Р., студентка
Каширіна І. В., к. філол. н., доцент
Національний університет «Запорізька політехніка»**

СПЕЦИФІКА СЕМАНТИЧНОГО ПРОЦЕСУ СИНОНІМІЇ В ТЕРМІНОЛОГІЇ ЯК ПРОБЛЕМА СПЕЦІАЛЬНОГО ПЕРЕКЛАДУ

Сучасна лінгвістична парадигма ставить спільний знаменник, коли йдеться про поняття творчості та креативності. Так, на думку дослідниці А. Лепетюхи, «в континуумі мова \ мовлення відбуваються процеси формування та функціонування синтаксичної синонімії» як результат «креативно-творчої діяльності мовця» [1, с. 5], а отже, встановлюється суміжність, а не розмежування, творчості та креативності як підґрунтя мовотворчості в царині породження синонімів. Натомість на сучасному етапі розвитку перекладознавства творчість та креативність вважають нетотожними категоріями. Про це, зокрема, йдеться у науковому доробку дослідника О. Ребрія, в якому чітко вибудовано сучасні концепції творчості перекладача [2, с. 327]. Потенціал семантичного процесу синонімії в термінології детермінується не тільки мовотворчістю перекладача, а й мовленнєвою творчістю, яка невід’ємна від мовної гри. Під таким кутом зору можна говорити про синонімію як про джерело мовленнєвої експресії, зокрема, про лінгвостилістику синонімічних контрастів (термін В. Чабаненка), коли переклад стає каналом збагачення експресивних засобів української мови як цільової [3, с. 273].

Основи розуміння теорії семантичних процесів, зокрема й синонімії, в термінології, закладено вітчизняними та зарубіжними вченими (А. Д'яков, Т. Кияк, З. Куделько 2000; В. Карабан 1997; А. Лепетюха 2020; М. Кабре 2002; К. Шуберт 2007). Зазначені напрацювання спонукають до потрактування синонімії як до засобу вираження одного поняття, джерела стилістичного забарвлення, способу породження відтінків значення та передумови розширення контекстуальних меж за рахунок взаємозаміни синонімів. Водночас, питання синонімії дотичне до вивчення термінів-дублетів, а отже, спонукає до більш прискіпливого заглиблення у проблематику розхитування терміносистем за рахунок дублетності термінів.

Отже, перекладацька мово- та мовленнєва творчість в процесі роботи з науково-технічними охоплює питання синонімії як на лексичному, так і на синтаксичному рівнях, що значно ускладнює вибір перекладацьких стратегій і тактик, але й відкриває широкі можливості для розширення виражальних засобів української мови як цільової.

Література

1. Лепетюха А. В. Моно- та поліпредикативні висловлення із синтаксичною синонімією (на матеріалі французької художньої прози XX – початку XXI століть). Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2020. 344 с.
2. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. 376 с.
3. Чабаненко В. А. Стилістика експресивних засобів української мови. Запоріжжя : ЗДУ, 2002. 351 с.